

Masterclasses 2018

Sessie 10

Exit-Strategie en (Her)Contracteren

Locatie: **VanDoorne**

Bart van Reeken

Van Doorne

020 6789 399

reeken@vandoorne.com

Herald Jongen
Allen & Overy
020 674 1614
herald.jongen@allenovery.com

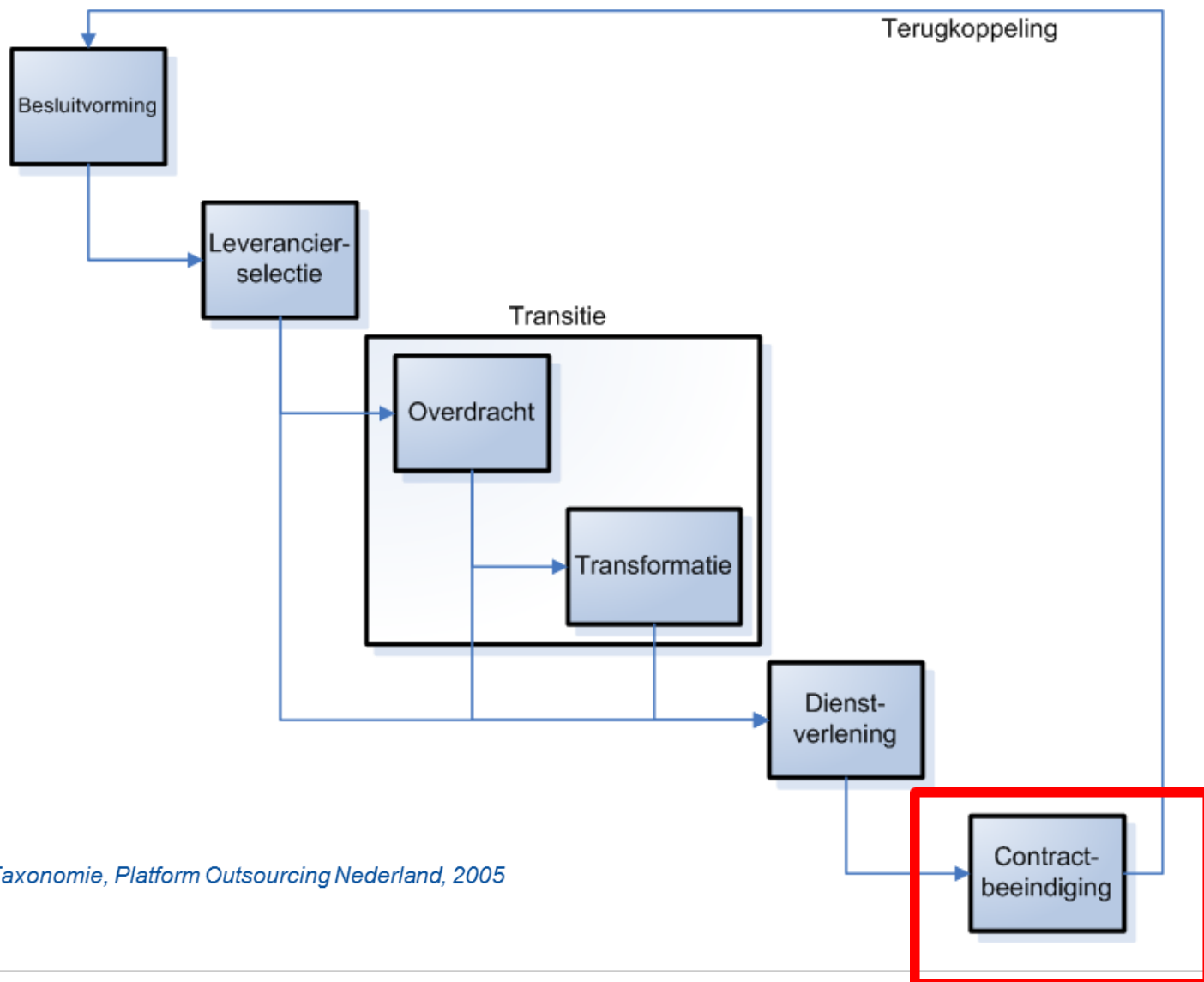

Agenda

---

1. **Introductie**
  2. Waarom Exit?
  3. Vooraf te regelen
  4. Herijken strategie
  5. Exit Plan
  6. Kosten Exit
  7. Hercontracteren
  8. Samenvatting en discussie
-

Elke sourcing cyclus begint met strategische besluitvorming

Bron: Taxonomie, Platform Outsourcing Nederland, 2005

Agenda

---

1. Introductie
  2. **Waarom Exit?**
  3. Vooraf te regelen
  4. Herijken strategie
  5. Exit Plan
  6. Kosten Exit
  7. Hercontracteren
  8. Samenvatting en discussie
-

Waarom is exit/heronderhandeling nodig?

- Toekomst is ongewis
    - Dienstenmarkt
    - Bedrijfsstrategie
    - Dienstenbehoefte
    - Overnames, verkopen
    - Etc.
  - Andere scope-afbakening
  - Voortschrijdend inzicht – contractverbeteringen
  - Ontevredenheid of wanprestatie
-

Opties bij exit

- Terug in-huis
  - Heronderhandelen met bestaande leverancier
  - RFP – met of zonder bestaande leverancier
  - Andere scopeverdeling – meerdere leveranciers
  - Een combinatie van het bovenstaande
-

Agenda

---

1. Introductie
  2. Waarom Exit?
  3. **Vooraf te regelen**
  4. Herijken strategie
  5. Exit Plan
  6. Kosten Exit
  7. Hercontracteren
  8. Samenvatting en discussie
-

Men praat niet zo graag over exit bij ondertekening van het contract ...

Vooraf te regelen – bij contractondertekening

- Natuurlijk contracteinde (met duidelijke mededeling, etc.)
  - Optie tot verlenging
  - Voortijdige beëindiging “for convenience” (opzegging)
    - Gedeeltelijk (= exit voor bepaalde diensten)
    - Vermijd afspraken over minimale omzet of exclusiviteit
  - Neem een exit plan op in het contract (bijhouden!)
  - Duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden en kosten bij exit, waaronder personeel, software, contracten, conversie data etc.
  - Pas op: "termination" = beëindiging: opzegging of ontbinding?
-

- PON Gedragscodes:
  - Re-transitie (versie 1.2, 2014)
  - Overgang werknemers bij een heruitbesteding (versie 1.0, 2013)

Voorkom/beperk vendor lock-in

- Meewerkplicht bij overdracht – ook tijdens RFP/due diligence
    1. Elke leverancier **houdt in overleg met de uitbesteder het re-transitieplan actueel**
    9. De latende leverancier verschaft aan de uitbesteder de volgende **informatie met betrekking tot het personeel**:
      - het aantal betrokken werknemers in fte met melding van functiegebied en gebruikelijke locatie
      - de onderbouwing van hun toewijzing
      - hun gemiddeld jaarinkomen
    10. Partijen hanteren **geen constructies in hun dienstverlening die een soepele re-transitie in de weg staan**
      - Denk aan format data en voldoende tijd om die data terug te migreren
-

Voorkom/beperk vendor lock-in

- Rechten op proprietary tooling/hardware/software
    - 14. De latende leverancier verleent een **gebruiksrecht** aan de klant voor zijn eigendom **voor zover nodig om de continuïteit** van de dienstverlening **te waarborgen**
  - Rechten op documentatie/handleidingen
  - Toegang tot cruciale kennis/personen geborgd
    - 17. De latende leverancier verschafft de voor een soepele overdracht van de dienstverlening noodzakelijke data, informatie en middelen aan de verkrijgende leverancier. De latende leverancier mag **geen beroep doen op intellectuele eigendomsrechten of de vertrouwelijkheid van informatie als dat beroep een soepele overdracht hindert**
-

Voorkom/beperk vendor lock-in

- Beperk exitkosten in algemene zin...
  21. Is de latende leverancier een extra vergoeding wenst, regelt hij dat in het kader van de beëindiging, niet in het kader van de re-transitie
- Beding dat exit en dienstverlening net zo lang duren als nodig voor transitie

Agenda

---

1. Introductie
  2. Waarom Exit?
  3. Vooraf te regelen
  4. **Herijken strategie**
  5. Exit Plan
  6. Kosten Exit
  7. Hercontracteren
  8. Samenvatting en discussie
-

- Wees op de hoogte van contractuele verplichtingen (notificatie, verlengingsopties)
  - Reken terug vanaf einddatum contract
  - Gebrek aan tijd is onhandig in onderhandelingen
    - Tijdelijke verlenging is vaak beter dan te veel haast
  - Smeed het ijzer als het heet is.....regel medewerking van leverancier vóóraf
-

Bekijk of de sourcing-strategie nog klopt

- Is de verdeling van diensten over verschillende leveranciers juist?
  - Wat wordt de komende jaren verwacht (diensten, projecten, volumes, innovaties, etc.)?
  - Hoe ziet de leveranciersmarkt er nu uit?
    - Is deze leverancier nog steeds geschikt?
  - Hoe presteerde de leverancier?
    - Is verbetering mogelijk? Wordt het met andere leverancier beter?
  - Maak een business case voor verschillende scenario's
    - Exit kost geld en kent risico's
-

Bepaal inkoopstrategie

- Identificeer verbeterpunten huidig contract
  - Verder met de huidige leverancier
    - Plan B: begin vroeg zodat RFP nog kan als onderhandeling mislukt
    - Begrijp omzettoelstellingen leverancier, bijv. kwartaalafsluiting.
    - Gebruik benchmark-instrument voor concurrentiedruk
  - RFP
    - Met of zonder huidige leverancier?
    - Meedoen verbetert de medewerking en continuïteit, maar moet gemeend zijn
    - Level playing field: beperk voordelen bestaande leverancier
    - Overgang van personeel: gewenst of niet? (“2de gen WovO/ARD” = juridisch)
  - Denk zorgvuldig na over communicatie met huidige leverancier
    - Onzekerheid werkt meestal averechts
-

Agenda

---

1. Introductie
  2. Waarom Exit?
  3. Vooraf te regelen
  4. Herijken strategie
  5. **Exit Plan**
  6. Kosten Exit
  7. Hercontracteren
  8. Samenvatting en discussie
-

Exit Plan

- Onderdeel van huidig contract
  - Moet aansluiten op transitieplan van nieuwe leverancier(s)
    - Maak onderling contact mogelijk
    - Governance-structuur met beide leveranciers
    - Standaarddienst of klant-specifiek?
  - Typische onderdelen:
    - Assets/Licenties/Tooling
    - Contracten
    - Documentatie/handleidingen/procedures/rapportages/etc.
    - Data (ook voor testen)
    - Personeel (indien van toepassing)
    - Kennisoverdracht
    - Overdracht van verantwoordelijkheden
    - Parallele verwerking
-

Agenda

---

1. Introductie
  2. Waarom Exit?
  3. Vooraf te regelen
  4. Herijken strategie
  5. Exit Plan
  6. **Kosten Exit**
  7. Hercontracteren
  8. Samenvatting en discussie
-

Vroegtijdige beëindiging

Voorbeeld

		Year 1	Year 2	Year 3
TERMINATION FOR CONVENIENCE				
	PBX	825,000	420,000	125,000
	Mobile voice	301,000	120,000	55,000
	Fixed Voice	225,000	110,000	70,000
	WAN	1,200,000	550,000	260,000
	LAN	900,000	405,000	210,000
TOTAL TERMINATION FEES		3,000,000	1,400,000	650,000

Gedeeltelijke beëindiging

- Kostenopbouw
  - Niet terugverdiende investeringen, bijv. transformatie
  - Financial engineering
  - HR-risico's door eerdere overgang, bijv. garanties
  - Hw/sw/tooling: voor zover niet over te dragen of herbruikbaar
  - Geen gedeelde marge
- Maak zelf inschatting
- Vaak geen tijd voor in onderhandelingen – lock-in!

Exitkosten bij einde contract

- Een actueel overzicht van over te dragen zaken is noodzakelijk. Bij verwerving tijdens contract is toestemming vereist
    - Assets – boekwaarde of marktwaarde?
    - Software/Licenties
    - Intellectueel Eigendom
    - Contracten met derden
    - Onroerend goed
  - Overgang van personeel (ook tussen leverancier A en B)
  - Exitproject – tegen welke tarieven?
  - Best practice: vooraf regelen
-

Agenda

---

1. Introductie
  2. Waarom Exit?
  3. Vooraf te regelen
  4. Herijken strategie
  5. Exit Plan
  6. Kosten Exit
  7. **Hercontracteren**
  8. Samenvatting en discussie
-

Hercontracteren met bestaande leverancier

- Benader hercontractering als een RFP met één bieder
  - Team en governance: stuurgroep & go/no-go
  - Afgestemde planning en proces
  - “Bid package” met delta’s (J/N)
  - Q&A sessies
  - Formele bieding leverancier
  - Evaluatie (dus ook evaluatiemodel)
  - Onderhandelingen
-

Agenda

---

1. Introductie
  2. Waarom Exit?
  3. Vooraf te regelen
  4. Herijken strategie
  5. Exit Plan
  6. Kosten Exit
  7. Hercontracteren
  8. **Samenvatting en discussie**
-

- Exit wordt in belangrijke mate bepaald bij ondertekening
  - Wees op tijd
  - Definieer zorgvuldige strategie
  - Heronderhandeling uitvoeren als RFP
  - Altijd Plan B
-

Dank voor uw aandacht en
aanwezigheid.
Vergeet u niet het
evaluatieformulier in te vullen?

